

Üle 20 eluloo

on ilmunud.

Ilmumas

rida uusi elulugusid.

Allakirjutanu loeb meeleldi suurmeeste elulugusid, teinekord mõnukamaltki kui romaane. Neis avaldub ebaharilikkude mõõdetega isiksus, erandlik, üleulatav nähtus inimkonnas äratub aukartust ja imetlust ja tiivustab lugeja enda sisemisi jõude. Talle meeldivadki eriti sellised elulood, kus pole peasjaks suurmehe elutöö, tema tegevuse tagajärgede kokkuvõtlik esitamine, vaid tema vaimu kasvatamise jälgimine, tema tööviiside ja elukorralduse kirjeldamine, tema võimete ja edu saladuse avastamine. Kindlasti pole neile noortele, kel vähegi auahnust ka ise elus midagi korda saata, esijoones tähtis just see, mida on mingi suurmees saavutanud, vaid kuidas ta on saavutanud, et omandada tema tööviisidest ja elukorraldusest enesele eeskuju. — E. Kirjan-duse Seltsi senistest elulugudest on enamik ses mõttes hästi õnnestunud.

A. PALM — Kasvatus nr. 4, 1933.

SUURMEESTE ELULOOD

6 elulugu aastas.

Illustratsioonidega.

1933. a. aastakäik:

1. **Amundsen.** Avastaja ja polaarmaade uurija.
2. **Newton.** Suur teadlane ja leiutaja.
3. **Muhamed.** Muhamedi usu põhjendaja.
4. **Lincoln.** Orjade vabastaja P. Ameerikas.
5. **Balzac.** Geniaalne kirjanik.
6. **Loyola.** Jesuiitide ordu asutaja.

Üksikmüügil 1 kr. 50 s., tellimistingimusi vt. lk. 8.

A. Hanko: ROALD AMUNDSEN.

Avastaja ja polaarmaade uurija elu. 5 pildi ja
2 kaardiga. 152 lk.

Kolmest eluloost on esimese, Amundseni, kirjutanud A. Hanko. Teos tõestab selle vanema põlve tuntud tulundustegelase õige osavaks kirjameheks. Tänuliku aine (Amundseni elu on täis põnevat liikumist ja energilist ettevõtlikkust) ja autori ladusa sule tõttu on raamat Amundsenist elulugude seerias põnevamaid. Seeria ülesannete seisukohalt oleks see kirjutamise laad kõigiti vastuvõetav. On küllalt rõhku pandud Amundseni iseloomu kujunemise jälgimisele, tema eluvaate ja töömeetodite esitamisele ja on osutatud, milles põhjenesid tema kordaminekud. Amundsenis pole tegemist niivõrt vaimu- kui tahtegeeniusega. See tõttu ongi tema elulugu just omane osutama, et ka keskmiste annetega, ent suure sihipüüdlikkusega ja visadusega võib saavutada üllatavaid tagajärgi. Amundsenil oli pealegi õnnelik ja kooskõlaline iseloom. Tema tee oli lapsest saadik ette määratud, ta tundis sisemist kutsumist ja see just andiski tema elule nii läbilööva sihipüüdlikkuse. Ja kui sellele lisanes veel suur tahe ja usk enesesse, siis pidi tal õnnestuma. Seetõttu on Amundseni elu iseäranis kohane ja viljakas eeskuju noortele.

AUG. PALM — Kasvatus nr. 4, 1933.

J. Lang, D. Rootsman: ISAAC NEWTON.

Suure teadlase elu ja töö. 20 pildiga. 124 lk.

Õppides tundma Newtoni elulugu, me õpime austama midagi kõige õilsamat, mida sisaldab inimsus.

Newton on tõeline esimese suuruse isiksus. Teda ei juhtinud väiklane auahnus ega tung meelitada odavate abinõudega hulkade sümpaatiat. Teda ei kohutanud ülesannete raskus ega piinanud kärsitus eesmärgi taotlemisel.

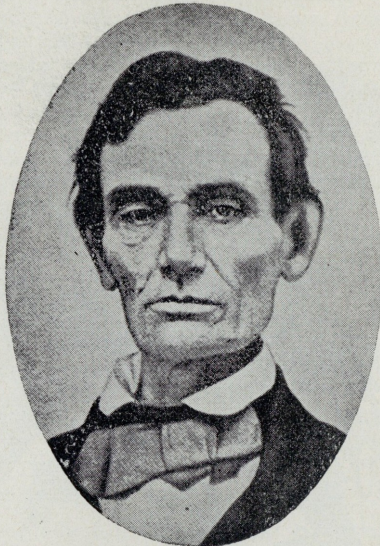
Kui võrrelda Lang-Rootsmanni „Isaac Newtonit“ teiste sellelaadiliste töödega (s. t. biograafiatega populaarses käsitluses), mis ilmunud teistes maades, siis peame tahes-tahtmata tunnistama, et mainitud raamat kannatab võrdluse igakülgsest ausasti välja, mis annab meile meie populaarteadusliku biograafilise kirjanduse arenemise suhtes tõsise põhjuse rõõmutundmiseks. Igatahes Lang-Rootsmanni „Isaac Newton“ on huvitav teos, mis pakub palju väärtuslikku ja õilsat ning mida võiks julgesti soovitada lugemiseks kõigile, eriti noortele. Jääb vaid soovida, et see sisukas, meeldiv ja soliidne raamat leiaks kõikjal sooja ning südamliku vastuõtu.

E. AADER — Kasvatus nr. 4, 1933.

A. Montgelas:

ABRAHAM LINCOLN.

Põhja-Ameerika Ühendriikide president, orjade vabastaja. Tõlk. Ed. Roos. 6 pildi ja 1 kaardiga. 144 lk.

Ning see hea naine, kes sõnas peale soovi täitumist säravi silmi: „President olevat inetu? Ta on kauneim mees, keda olen kunagi näinud“ — väljendas oma lihtsal viisil seda, mida leidsid teisedki, kes unustasid tolle mehe hinge kõrval ta välimuse. „Lincoln“, lk. 112.

Lincoln tõusis vaese kihi hulgast P. Ameerika ja ka maailma juhtivaks meheks. Seda tõusu põhjustas peamiselt üks omadus: olla puhtsüdamlikult ja kindlalt ustav sellele, mida pead õigeks. Seista selle eest kas või vägivaldse surmani ja mitte taganeda isegi siis, kui sõbrad manitsevad taganema riigi ja rahva huvide nimel. Selline kindel seisukoht inimese vabaduse ja riigi õiglase ning tasakaaluka arenemise suhtes, viis inetu ja kohmaka mehe järkjärgult ikka juhtivamale kohale, kuni mõrtsukakäsi lõpetas ta elu keskk suure ülesehituse algust. Lincoln vabastas orjad P. Ameerikas ja pani kindla aluse Ühendriikide vabale ja võimsale arenemisele.

Bernhard Linde:

Honoré de Balzac.

Geniaalse kirjaniku elu ja looming.

6 pildiga. 152 lk.]

Balzac on huvitava-
maid kirjanikke maa-
ilmas nii oma loomingu
kui ka elu poolest. Ta
on andnud rea tähtteo-
seid, ta tõstis romaani
juhtivale kohale kirjan-
duses, ta on avaldanud
aasta kohta mitte ühe,
vaid rea romaane, ta
toodang on nii suur, et
ka kirjandusloolased ei
ole tavaliselt kõike luga-
nenud. Ta maine elu
on mitmekesine ja täis
erakordsusi: kirjaniku
töö kõrval on ta olnud
trükikojaomanik, kirjas-
taja, ajakirjade välja-
andja, ärispekulatsioo-
nide sepitseja, vanade
kunstiesemete kokku-
ostja, armastaja. Üks-
nes tema vahekord poola

krahvi abikaasaga ja aastakümnete pikkune armastus nii pika
vahemaa tagant, nagu on seda Pariisist Ukrainani, on harul-
dasem kui mitmete teiste kirjanikkude kuulsad romanid.

Prof. P. Treiberg:

LOYOLA.

Jesuiitide ordu asutaja elukäik ja tolleagse Euroopa
vaimne pale.

Suurmeeste elulugude seeria kaustas ja välimusega varem ilmunud elulood:

- S. A. Ž e b e l e v : ALEKSANDER SUUR. Maailma kuulsaim väejuht ja vaimustavam teoinimene. 1 pildiga. Tõlkinud Rich. Kleis.
- J. W. M a c k a i l : VERGILIUS ja tema tähendus nüüdismaailmale. Rooma ideaalide kehastaja kirjanduses ja inimsuse ülim laulik, kes elanud 2000 a. tagasi. Värvilise pildiga. Tõlk. A. Oras.
- R. R o l l a n d : MICHELANGELO. Maailma suurima kunstniku elu. Vaimuinimene kõige puhtamal kujul, kes kunagi ei arvestanud elu reaalsustega. 6 pildiga. Hind 2 krooni. Tõlk. M. Lepik.
- C. Sh. J o n e s : WASHINGTON. Mees, kes väga raskestes oludes organiseeris sõjaväe, juhtis seda visadusega kuni võiduni, tõi iseseisvuse Ameerika Ühendriikidele ja oli esimene president. 2 pildi ja kaardiga. Tõlk. O. Truu.
- R. R o l l a n d : BEETHOVENI ELU. Maailma suurim muusikamees, kes oli kurt, kuid siiski oma eluülesanded täitis hiilgavalt. 5 pildiga. Hind 1 kr. 50 s. Tõlk. J. Semper.
- J. V. L e h t o n e n : VICTOR HUGO. Suure kirjaniku ja vabaduse eest võitleja elulugu XIX saj. poliitilise elu tagapõhjal. 6 pildiga. Tõlk. Fr. Tuglas.
- F. J. S n e l l : GARIBALDI. Suure sõjakangelase ja isamaalase romantiline elu, kes võitles Itaalia vabaduse eest ja ühendas Itaalia tervikuks. 1 pildi ja kaardiga. Tõlk. L. Luiga.
- A. H e i l b o r n : DARWIN. Suure töömehe elu, kes oma haigusi arstist tööga ja kes oma õpetusega andnud maailma vaimuelule teise suuna. 4 pildiga. Hind 1 kr. 50 s. Tõlk. A. Tamm.
- V. T a r k i a i n e n : ALEKSIS KIVI. Kuidas vaesusega võideldes lihtsast külapoisist sai soome suurim kirjanik. Tema looming ja eluvõitlus. 5 pildiga. Tõlk. A. Palm.
- H. D r o u i n : LOUIS PASTEUR. Keemiku ja ühtlasi arsti elu, kes võitnud palju hädasid, muu seas ka marutõve. 3 pildiga. Tõlk. A. Laur.
- S. F o d o r : EDISON. Maailma suurima leiutaja elukäik, alatine tööpingutus ja leiutiste saamislugu. 6 pildiga. Hind 1 kr. 50 s. Tõlk. A. Suik.

Numbri tavaline hind 1 kr. 75 s., köites 50 s. kallim.

Teisi EKS-i elulugusid:

A. KALLAS: TÄHELEND (KOIDULA ELULUGU).
Tõlk. F. Tuglas. Teine uuendatud trükk. 19 pildiga.
280 lk. Hind 3 kr. 50 s., kal.-köites 5 kr.

Aino Kalda põhjalik uurimus, millena esineb ta Koidula elulugu, ei ole kaugeltki kuiv faktide loetelu, vaid sügavalt ja üleni tihedalt hingestatud teos, mis lugejat kütkestab ning kisub kaasa vahetu jõuga.

CREDO — Taluperenaine nr. 7, 1929.

A. JÜRGENSTEIN: C. R. JAKOBSONI ELU JA TÖÖ.
9 pildiga. 116 lk. Hind 1 kr. 30 s., kal.-köites 2 kr. 80 s.

Siin kõneleb mees oma elu tähelepanekute ja oma vääramatute tõekspidamiste najal, s. o. mees, kes kõne all oleva ajajärgu ise kõige suurema innuga läbi on elanud ja kes kõik selle, mis ta jutustab, osava ning tundja tähelepanijana vaim-selt läbi on „seedinud“.

M. MARTNA — Postimees 15. IX 1925.

A. RAAG: ELISABETH ASPE ELU JA LOOMING.
4 pildiga. 78 lk. Hind 1 kr., kal.-köites 2 kr. 50 s.

Mis puutub essee kriitilisse külge, siis on autor suhtunud oma ülesandesse märgitava hoole ja asjalikkusega. On läbi töötatud palju senitundmatut materjali — näiteks E. Aspe päevik — ja selle põhjal püütud jõuda lähedale kirjaniku loomingu tuumale ja lähtekohtadele.

Rj. — Postimees 25. I 1930.

R. ROLLAND: TOLSTOI ELU.
Tõlk. K. Martinson. 1 pildiga. 178 lk. Hind 2 kr.,
kal.-köites 3 kr. 50 s.

Haarav on see teos oma napolis, tõsises väljenduses, haarav kahe isiku tõttu, nii Tolstoi kui Rolland'i tõttu.

F. D. — Vaba Maa 12. X 1928.

A. MAUROIS: ARIEL ehk SHELLEY ELULUGU.
Elulooline romaan. Tõlkinud L. Raudsepp.
372 lk. Hind 2 kr., iluköites 2 kr. 50 s.

See on imeline raamat! Põnevaim romaan ja hoolikas elulugu ühtlasi. Romaan üle 100 aasta tagasi elanud inglise romantikust Percy Shelley'ist — ta lapsepõlvest, noorusest, kooliskäimisest, elust; ta vahekorrast isaga, armumisest, sõpradest, mõlemast naisest, vahekorrast Byroniga, surmast.

A. PALM — E. Kirjandus 1930.

Vt. ka W. Bousset: Jeesuse elu ja õpetus. Elav Teadus nr. 9. 116 lk. Hind 1 kr., iluköites 1 kr. 50 s.

SUURMEESTE ELULOOD

1) näitavad riigimeeste, leiutajate, avastajate, teadlaste, kirjanikkude, kunstnikkude, muusikameeste, väejuhtide jne. elu arenemist lapsepõlvest surmani: kuidas satuti omale teele, kuidas võideldi, kuidas tungiti ja jõuti eesmärgile; see mõjub julgustavalt ja viljastavalt nii nooresse kui täiskasvanusse;

2) ühes isikutega tutvume ka nende ajaga, ümbrusega, rahvaga; see laiendab ajaloolist vaateringi;

3) õpime tundma neid sündmusi, avastusi, leiutusi, teaduslikke õpetusi, teoseid; see suurendab teadmisi nagu hea populaarteaduslik raamat;

4) kuid kõige selle juures on elulugu põnev ja usutav lugemismaterjal, mis äratav suuri elamusi, mis võib vaimustada, mõtetele ja tegudele õhutada.

1934. a.

„SUURMEESTE ELULOOD“ jätkavad ilmumist

6 elulugu aastas, à 120—160 lk.

„Suurmeeste elulood“ kavatakse tutvustada paljude rahvaste kangelasi ja iga ala töömehi, nagu Livingstone, Dostojevski, Wagner, Lönnrot, Shakespeare, Faraday, Caesar, Gladstone, Cervantes, Bach, Rembrandt, Nansen, Dante, Kant, Bismarck, Marx, Kopernik, Karl XII, Cicero, Snellman, Jeanne d'Arc jne. jne. Maailma suurmeeste kõrval ka väärikalt eesti suurmehi, nagu Kreutzwald, Jannsen, Koidula, Jakobson, Hurt jne. Edasi — tänapäeval aktuaalseid ja üldist tähelepanu äratanud suurmehi.

TELLIMISTINGIMUSED:

Aastakäik 6 nrit Kr. 7.50
Poolaastas 3 „ „ 4.—
Üksiknumber . . . „ 1.50
Iga numbri iluköide . „ —.50

Aasta tellimishinda Kr. 7.50
võib tasuda osakaupa:
Tellimisel Kr. 3.—
1. aprilliks „ 2.50
1. juuliks „ 1.25
1. oktoobriks „ —.75

Numbrid ilmuvad umb. 1½ kuu tagant, pikema vaheajaga kesksuvel.

Tellida võib kõigist postkontoreist, raamatukauplustest, Eesti Kirjanduse Seltsi usaldusmeestelt ja otseteed Seltsilt, makstes raha Seltsi posti jooksvale arvele nr. 20—36.

EESTI KIRJANDUSE SELTS TARTUS
SUURTURG 12, TEL. 6-01.